



NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en Dr. JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE:

J. HEIMANS, AMSTERDAM.

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE:

J. HEIMANS, BEETHOVENSTRAAT 18,
AMSTERDAM Z.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE:

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

PRIJS PER HALFJAAR f 3.25.

EEN ORNITHOLOGISCH STATION OP TEXEL.

DE Nederlandsche Ornithologische Vereeniging, de Club van Nederlandsche Vogelkundigen, het Leidsch Museum, de Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Vogels en de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland doen pogingen, om te komen tot de stichting van een Ornithologisch Station op Texel. Zij trachten een kapitaal en jaarlijksche bijdragen te verkrijgen om aan den Noordpunt van Texel, nabij den Vuurtoren een passend verblijf te verkrijgen voor directeur, één of meer assistenten en nog eventueele medewerkers om daar voortdurend het vogelleven van de Noordzee-eilanden te bestudeeren en die studie uit te breiden over Nederland in de eerste plaats, het Noordzee-gebied in de tweede plaats en eindelijk de heele palaearctische en arctische vogelfaunas. Het zal niet alleen een „trekstation” zijn, dat een opsomming geeft van de vogels die gaan en komen en van de meteorologische omstandigheden waaronder dit gebeurt (zooals Gätke dat deed op Helgoland), maar ook een onderzoek instellen naar de voedingsvoorwaarden, naar de broedvogels van de Noordzee-eilanden, de omstandigheden waaronder de jongen opgroeien, de avonturen der jongen na het verlaten van eischaal of nest etc. etc.

Op groote schaal zullen vogels worden gevangen, vrij gelaten en nog eens gevangen, hetzij om eenvoudig hun gangen na te gaan, hetzij voor kroponderzoek, dat zooveel zekerder uitkomsten geeft dan maagonderzoek en waarvoor de vogel niet gedood behoeft te worden.

Het is eigenlijk heel vreemd, dat wij al niet veel eerder hiermee begonnen zijn en het moet er nu maar eens van komen. Eigenlijk is het een internationale verplichting. Men mag zijn licht niet onder de korenmaat zetten. In heel Europa is voor de vestiging van een Ornithologisch Station geen plaats aan te wijzen, zoo gunstig gelegen als die Noordpunt van Texel, met zijn vuurtoren, zijn Roggesloot, zijn slikken achter de Eendracht, zijn bouw- en weideland van Eierland, zijn landschap van duinen en Slufter. Vlieland met zijn onvergelykelyk Waddenzeestrand ligt in de onmiddellijke nabijheid en ook Griend en Terschelling zijn bereikbaar. Roggesloot en de slikken achter de Eendracht worden het heele jaar door bevolkt door komende en gaande en toevende vogels van allerlei soort, niet alleen de zwemmers en waders maar ook allerlei zangvogeltjes, die ge er misschien niet zoudt verwachten. Het eiland Texel, hoewel niet zoo rijk meer als veertig jaar geleden kan nog altijd bogen op om en bij de honderd soorten van broedvogels, sommige in bijzonder groot aantal, andere onder bijzondere omstandigheden. Zooals de Helgolanders van jongsaf vogelvangens, schieters en eters zijn, hebben de Texelaars zich bezig gehouden met het zoeken van eieren en nesten en zeer zeker zullen er onder hen velen worden gevonden, die graag willen meewerken met het Station. Trouwens de burgemeester van Texel heeft een werkzaam aandeel gehad aan het smeden en uitvoeren der plannen. De natuurmonumenten van de Vereeniging en van de Staat geven een zeer stabiele basis voor onderzoek. Het Staatsboschbeheer zal ongetwijfeld gaarne zijn medewerking verleen en voor het aanleggen van vangdreden en vangboschjes. De vogelfotografie staat in ons land op bijzonder hoogen trap en haar techniek zal ongetwijfeld ook aan het Station ten goede komen.

De omstandigheden zijn dus wel bijzonder gunstig en ik twijfel er dan ook niet aan of de benoodigde gelden zullen wel bijeen komen. De stichtende vereenigingen zullen ieder een steentje bijdragen, maar sommiger schatkist (ik mag geen namen noemen) is nog al heel erg berooid en daarom moeten „particulieren” ook weer te hulp worden geroepen. De slechte tijden zullen voor vele goede vrienden geen beletsel zijn, dat hebben we al meer ondervonden. De Gemeente Texel zal zich niet onbetuigd laten, de Provincie Noordholland evenmin en dan is er ten slotte nog de Staat der Nederlanden, die zich stellig in het geval zal verheugen.

Hoeveel er noodig is? Daarover loopen de meeningen uiteen. Wij moeten maar flink beginnen. Ik schat de stichtingskosten op vijftwintig à dertigduizend gulden, en wat er jaarlijks noodig is op vijf à zesduizend — zoo iets als de aanschaffing en het onderhoud van twee eerste-klas automobielen. Een enkele millionaire zou het dus alleen kunnen „financier en”, maar ik houd niet van dat

speculeeren op millionairs of bedelen bij Rockefeller. Het penningske der weduwe mag niet ontbreken.

Wie de circulaire soms niet ontvangt kan altijd terecht bij het kantoor van Natuurmonumenten, Heerengracht 540, Amsterdam. JAC. P. THIJSSSE.

DE GROOTE TOCHT.

(*Vervolg van blz. 150*).

DEN volgenden morgen begonnen wij met te profiteeren van den klinkerweg en het snelverkeer en lieten ons met de autobus regelrecht brengen naar Oosterend. Eerst zagen wij daar een alleraardigsten kweekaanleg van allerlei geboomte, zoo naald- als loofhout, door een ondernemend liefhebber aangelegd, om eens te weten te komen hoe het met den boomgroei kan gaan in het klimaat en op den bodem van deze Noordzee-eilanden. Daar was ook nog een broedend talinkje en toen wij dit begroet hadden gingen we verder naar de Eendenkooi, die bij de plantkundigen beroemd is geworden, doordat daar de Zevenster groeit, *Trientalis europaea*.

Wij kennen de Zevenster tegenwoordig van nog al veel plaatsen op onze oudere gronden in Westerwolde, in Drente en Twente, op een enkele merkwaardige plaats aan den Veluwerand en op een nog merkwaardiger in Zuid-Limburg.

Zoo'n eiland als Rottum is natuurlijk piepjong, nergens ouder dan een halve eeuw. De kern van Terschelling echter heeft in vergelijking daarmee al een eerbiedwaardigen ouderdom, genoeg, om aan de ongestoorde plekjes de gelegenheid te verschaffen voor de vestiging van minder gewone planten. Dergelijke plekjes zijn de oude boschjes en eendekooien. Daaronder zijn er die eeuwen en eeuwen oud zijn en dan in die lange jaren op hun bodem een laag boschturf gevormd hebben van decimeters dik. In het bijzonder gebeurt dat waar de ondergroei bestaat uit een dicht gewas van stekelvaren (*Aspidium spinulosum*), zoals in Meyerboonsbosch en de Blauwe Poort op Texel en nu ook hier in de Eendenkooi bij Oosterend op Terschelling. Op die dikke laag van boschturf groeide hier nu onze Zevenster in grooten overvloed en een stuk waar de turf-bodem tot op halverhoogte was afgeplagd was alweer rijkelijk bedekt met frische uitloopers en nieuwe stengels. Als de kooi blijft, zoals ze nu is, dan blijft ook wel de *Trientalis* en het is alweer een aangename taak, om te onderzoeken of de plant zich verder over de eilanden verspreidt en door welke oorzaak dat gebeurt. De Zevenster is een van de zonderlinge planten, die prachtig bloeien, maar weinig insecten lokken en weinig vrucht zetten en op het gebied van verspreiding van vruchten en zaden heeft zij niet veel bijzonders te vertoonen. De sprong die zij gemaakt moet hebben om hier op Terschelling te belanden is dus wel zeer merkwaardig.

Nu ging het verder, langs het slijkerig strand op de Boschplaat aan, het laatste derde deel van Terschelling; het eerste deel is de Noordvaarder, het tweede het